

خوداشتغالی در مقابل بیکاری (مورد ایران)

دکتر صالح قویدل^۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۶/۹/۴

تاریخ دریافت: ۱۳۸۶/۶/۲۱

چکیده

قسمت عمده‌ای از نیروی کار فعال در هر جامعه‌ای خواهان ایجاد درآمد توسط خودشان هستند و تمایلی به دریافت حقوق و دستمزد از کارفرما یا مؤسسات خصوصی و دولتی ندارند و یا نمی‌توانند شغل دستمزدی مناسب پیدا کنند. این بخش از نیروی کار در ادبیات اقتصادی به بخش خوداشتغالی تعلق دارند. هدف این تحقیق نشان دادن تأثیر نرخ بیکاری بر نرخ خوداشتغالی است، که برای این منظور علاوه بر نرخ بیکاری عوامل مؤثر محیطی، اقتصادی و فرهنگی نیز بر نرخ خوداشتغالی در اقتصاد ایران مورد بررسی قرار گرفته است. برای نشان دادن تأثیر این عوامل از داده‌های بیست و هشت استان بین سالهای ۸۲ - ۱۳۷۵ استفاده شده است و مدل مناسب به صورت تلفیقی از داده‌های سری زمانی و مقطعی^۲ برآورد شده است. نتایج مدل برآوردی، نشان از تأثیرات منفی نرخ بیکاری، تأثیر مثبت سهم جمعیت روستایی و تأثیر منفی سطح سواد شاغلین بر نرخ خوداشتغالی است.

طبقه‌بندی JEL: J2 ، J4 ، J6 ، E2 .

واژگان کلیدی: خوداشتغالی، نرخ بیکاری، بازار کار

email: Salleh_mogh@yahoo.com

۱. عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه

2. Panel Data

۱- مقدمه

بازار کار به دلیل تأثیرپذیری و تأثیرگذاری از سایر بازارهای اقتصادی، به عنوان بازاری مهم در اقتصاد مطرح می‌باشد. موضوع بازار کار در اقتصاد ایران به دلایل مختلف اقتصادی و اجتماعی، حکایت از عدم تعادل دارد، به طوری که طی دهه اخیر عرضه نیروی کار بر تقاضای آن فزونی داشته و این شکاف به تدریج افزایش یافته است که نتیجه آن بحران بیکاری و عدم وجود اشتغال مناسب برای نیروی کار بویژه جوانان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی است.

بر همین اساس، یکی از مقولات مهم که در چارچوب سیاست‌های فعال بازار کار مدنظر اکثر کشورهای جهان بوده است، برنامه‌های خوداشتغالی و اعتبارات خرد برای روبرویی با بیکاری است و اگر شاغلین را به دو بخش دستمزدبگیر و خوداشتغال تقسیم کنیم، فردی که هزینه‌های زندگی خود را از طریق کسب کار و تجارت خود پوشش می‌دهد و حقوق و دستمزدی از شخص یا سازمان دیگری دریافت نمی‌کند، خوداشتغال محسوب می‌شود و به بخش خوداشتغالی تعلق دارد (مانند پزشکان، صاحبان بقالی و سوپرمارکت، آرایشگران، صنعتگران کوچک، مهندسان، رستوران‌داران، ورزشکاران مرد و زن و برنامه‌ریزان کامپیوتر) و در صورتی که فرد از کارفرما یا سازمانی حقوق و مزایایی دریافت کند به بخش دستمزدبگیر تعلق دارد. بسیاری از کشورها با اتخاذ برنامه‌های حمایت از بخش خوداشتغالی توانسته‌اند فرصت‌های جدید شغلی را در این بخش ایجاد کنند که به‌طور عمده حمایت‌های آنها به صورت حمایت‌های اجتماعی مانند مشاوره، حمایت‌های مالی در قالب اعطای اعتبارات و تسهیلات به بنگاه‌های کوچک و کسب و کارهای کوچک بوده است که تحت عنوان اعتبارات خرد یا حمایت‌های مالی کوچک از آنها یاد می‌شود (Gomez Rafael and Santor Eric 2003) این حمایت‌ها باعث می‌شود تعدادی از بیکاران به بخش خوداشتغالی روی آورند و در نتیجه نرخ بیکاری کاهش یابد.

۲- مروری بر ادبیات موضوع

قسمت عمده‌ای از نیروی کار فعال در هر جامعه‌ای، خواهان ایجاد درآمد توسط خودشان هستند و تمایلی به دریافت حقوق و دستمزد از کارفرما یا مؤسسات خصوصی و دولتی ندارند و یا به لحاظ شرایط اقتصادی قادر به اشتغال در واحدها، بنگاه‌ها و مؤسسات دولتی و خصوصی نیستند. این بخش از نیروی کار در ادبیات اقتصادی به بخش خوداشتغالی تعلق دارند. این نوع فعالیت‌ها بسیار گسترده هستند و در تمام بخش‌های اقتصادی (صنعت، خدمات، کشاورزی و ساختمان) دیده می‌شود. برخی فعالیت‌های خوداشتغالی عبارتند از مهندسی، پزشکی، وکالت، بقالی، سوپرمارکت، آرایشگاه و رستوران‌داری، صنعتگری در سطح خرد، ورزشکاری برنامه‌ریزی کامپیوتر و کشاورزی که در مزرعه کار می‌کند و بسیاری از فعالیت‌هایی که ماهیت کار برای فرد دارند. البته در عمل بسیار

مشکل می‌توان تشخیص داد که یک فرد خوداشتغال است یا خیر، زیرا که در برخی از کشورها بخصوص کشورهای در حال توسعه و بالاخص در بخش کشاورزی درصدی از شاغلین در واحدها و بنگاه‌های فامیلی مشغول هستند و حقوق و دستمزد هم دریافت نمی‌کنند که شناسایی آنها بسیار مشکل است، اما با توجه به تعریف پدیده خوداشتغالی، متعلق به این بخش هستند. همچنین بخشی از آنها در فعالیتهای غیررسمی شاغل هستند.

نسبت تعداد شاغلین در بخش خوداشتغالی به جمعیت فعال، نرخ خوداشتغالی نامیده می‌شود و نسبت تعداد بیکاران به جمعیت فعال نرخ بیکاری است و ارتباط نرخ خوداشتغالی با نرخ بیکاری در مطالعات مختلف متفاوت می‌باشد، به‌طور معمول چون مجموع نرخ خوداشتغالی، نرخ دستمزدبگیری و نرخ بیکاری برابر واحد است. بنابراین اگر نرخ بیکاری به هر دلیلی افزایش یابد، نرخ خوداشتغالی با نرخ دستمزدبگیری باید کاهش یابد و یا هر دو نرخ خوداشتغالی و دستمزدی باید کاهش یابد و اینکه کدام یک رابطه بیشتری با بیکاری دارد در اقتصادهای مختلف متفاوت است. برخی از مطالعات، ارتباط نرخ بیکاری و خوداشتغالی را مثبت می‌دانند، و نتیجه می‌گیرند که عموماً افزایش نرخ بیکاری باعث می‌شود که جویندگان کار به دنبال فعالیتهایی با هزینه پایین برای خود باشند که عمدتاً به بخش خوداشتغالی مربوط می‌شود و برای فرار از محدودیت‌های قانونی، مالیاتی و ... و به خصوص در کشورهای در حال توسعه به فعالیتهای پنهان روی می‌آورند. این امر با یک دوره تأخیر مجدداً نرخ بیکاری را کاهش می‌دهد (Audretsch et al., 2006). آمار مربوط به نرخ خوداشتغالی در طول زمان در کشورهای OECD ملاحظه می‌شود که در اکثر این کشورها نرخ خوداشتغالی کاهش یافته است (OECD labour force statistics).

اما کاهش نرخ خوداشتغالی در اکثر کشورهای در حال توسعه، دلیلی بر بی‌اهمیت بودن این پدیده در اقتصاد نیست؛ هر چند که قسمتی از فعالیتهای خوداشتغالی به بخش غیررسمی در اقتصاد تعلق دارد اما دولت‌ها در کشورهای مختلف دنیا، برای کاهش فقر و افزایش اشتغال، کسب و کارهای کوچک را که به صورت خوداشتغالی هستند، حمایت می‌کنند.

بریچ (۱۹۷۹)^۱ معتقد است که بنگاه‌های کوچک، خلق‌کننده شغل هستند و هالتی ونگر (۱۹۹۶)^۲ تجزیه و تحلیل عملی در رابطه با فرایند ایجاد شغل توسط بنگاه‌های کوچک را بسیار مهم می‌داند، اما وی به ایجاد شغل‌های نامناسب در بخش خوداشتغالی توسط بنگاه‌های کوچک و کسب و کارهای کوچک تأکید می‌کند، اما در یک مطالعه دیگر، ارتباط معنی‌داری بین اندازه بنگاه و شغل‌های نامناسب وجود نداشته است.

1. Brich

2. Holtiwanger

اما با وجود ماهیت کسب و کارهای کوچک در ارتباط با حرکت به سمت فعالیتها و بخشهای غیررسمی برای فرار از قانون باید تأکید کرد که فرایند خوداشتغالی در سالهای اخیر در کشورهای مختلف بخصوص کشورهای در حال گذار و توسعه نیافته در ارتباط با ایجاد شغل بسیار مؤثر بوده اند، به طوری که هم اکنون در بیشتر کشورهای دنیا، دولتها برای شروع یک فعالیت انفرادی و یا تقویت آن یارانه اعطا می کنند. به طور مثال در انگلستان و فرانسه، دولت برای بیکارانی که تلاش می کنند تا فعالیتی را شروع کنند وامهای بلاعوض اعطا می کند (بلانچ فلاور و لیوین و زیمرمن ۱۹۹۸).^۱ در ذیل به برخی از مطالعات انجام شده در خصوص نرخ خوداشتغالی و عوامل مؤثر بر آن اشاره خواهیم نمود:

قوامی در مطالعه‌ای به تحولات ساختار خوداشتغالی و اصلاحات اقتصادی در ایران می‌پردازد و عنوان می‌کند که با وقوع انقلاب صنعتی و گسترش دخالت دولت در امور اقتصادی و اجتماعی و گسترش دیوان سالاری، از اهمیت خوداشتغالی سنتی کاسته شده و با این وجود در سالهای اخیر بار دیگر اهمیت خوداشتغالی در شکل مدرن به خوبی و بویژه در اقتصادهای مدرن شناخته شده است. این مقاله به بررسی تحولات خوداشتغالی بر حسب سن، جنس، شهری و روستایی، بخشهای اقتصادی و مقایسه با انواع اشتغال دستمزدی بخش خصوصی و عمومی می‌پردازد، براساس نتایج این تحقیق (قوامی، ۱۳۸۱):

۱- خوداشتغالی در نقاط روستایی، بیشتر از نقاط شهری است ولی نسبت خوداشتغالی نقاط روستایی به تدریج از سال ۱۳۳۵ الی ۱۳۷۵ کاهش یافته به طوری که در سال ۱۳۷۵ تقریباً برابر خوداشتغالی نقاط شهری شده است.

۲- نسبت خوداشتغالی در اقتصاد ایران بیشتر از اشتغال دستمزدی بخش خصوصی و همچنین نسبت خوداشتغالی در اقتصاد ایران، بیشتر از اشتغال دستمزدی بخش عمومی می‌باشد.

۳- نسبت خوداشتغالی گروه‌های سنی بالاتر، بیشتر از گروه‌های سنی پایین تر است.

۴- در بلندمدت در اقتصاد ایران طی دوره زمانی ۷۵-۱۳۳۵ به تدریج خوداشتغالی سنتی کاهش و خوداشتغالی مدرن افزایش یافته است.

۵- خوداشتغالی در میان مردان بیشتر از زنان می‌باشد.

آدریچ و همکاران در تحقیقی تحت عنوان "آیا خوداشتغالی باعث کاهش بیکاری می‌شود؟" نتیجه گرفته‌اند که هنگام بالارفتن نرخ بیکاری، فعالیت‌های خوداشتغالی افزایش می‌یابد و این امر باعث افزایش فعالیت‌های کارآفرینی می‌شود و در پی آن، نرخ بیکاری با یک وقفه کاهش می‌یابد. بنابراین بین نرخ بیکاری و نرخ خوداشتغالی، ارتباط پویا وجود دارد. برای اثبات این فرضیه، از مدل

خودرگرسیون برداری بین دو متغیر نرخ بیکاری و نرخ خوداشتغالی با استفاده از داده‌های ۲۳ کشور توسعه‌یافته در دوره زمانی ۱۹۷۴ تا ۲۰۰۲، ارتباط دوطرفه نرخ بیکاری و نرخ خوداشتغالی تأیید شده است (Audrestch, 2006).

بلانچ فلور (۲۰۰۰) در مطالعه‌ای به بررسی پدیده خوداشتغالی در کشورهای توسعه‌یافته (OECD) می‌پردازد و در صدد اندازه‌گیری نرخ خوداشتغالی در کشورهای OECD و نشان دادن اهمیت نقش بخش کشاورزی در فرایند خوداشتغالی است. عوامل مؤثر بر خوداشتغالی را با استفاده از یک مدل پنل دیتا (Panel Data) برای ۲۳ کشور طی دوره ۹۶-۱۹۶۶ اندازه‌گیری کرده است (Blanchflower, 2000). نتایج نشان می‌دهد که:

- ۱- در بیشتر کشورهای بجز کشورهای پرتغال، نیوزلند و انگلستان بعد از سال ۱۹۶۶ نرخ خوداشتغالی در طول زمان، کاهشی بوده است.
- ۲- سهم خوداشتغالی در بخش غیرکشاورزی در بعضی از کشورها مثل استرالیا، بلژیک، ژاپن، لوگزامبورگ، هلند، نروژ، اسپانیا و آمریکا کاهش، اما در کشورهای کانادا، فنلاند، ایسلند، ایرلند، نیوزیلند، پرتغال، سوئد و انگلستان افزایش یافته است.
- ۳- در مدل پنل دیتای برآوردی این تحقیق، ارتباط منفی بین نرخ خوداشتغالی و نرخ بیکاری مشاهده می‌شود.

۴- نرخ خوداشتغالی با سن، جنسیت مرد و میزان تحصیلات رابطه مثبت دارد.

۵- رضایت شغلی در بخش خوداشتغالی بیشتر است.

۶- هیچ مشاهده‌ای یافت نشد که نشان دهد ارتباط نرخ خوداشتغالی با نرخ رشد اقتصادی چگونه است.

الن ریزمن در مطالعه‌ای تحت عنوان "خوداشتغالی به جای بیکاری" عنوان می‌کند که حدود یک چهارم از مردان جوان، حداقل برای یک بار خوداشتغالی را تجربه کرده و بیشتر آنها دوباره به بخش دستمزدی برگشته‌اند و به همین منظور این مقاله، تحلیلی خواهد داشت بر اساس یک مدل ساده که چگونه افراد در جستجوی کار، خوداشتغالی را به عنوان یک منبع درآمدی انتخاب می‌کنند (Rissman, 2003).

در این تحقیق از داده‌های کشور آمریکا برای افراد بالای ۲۱ سال استفاده شده که چگونه آنها تصمیم به ورود به بخش خوداشتغالی می‌گیرند. مدل مورد استفاده که لاجیت^۱ است، نشان می‌دهد که مردان جوان هنگامی که در بخش دستمزد بگیری با محدودیت مواجه می‌شوند ترجیح می‌دهند فعالیت‌های خوداشتغالی را انتخاب کنند. بویژه اینکه افزایش نرخ بیکاری محلی باعث انتخاب

1. Logit

خوداشتغالی در این گروه از افراد می‌شود. نتیجه مدل برای افراد سیاه‌پوست با سفیدپوست متفاوت است. میزان تحصیلات، یک متغیر تأثیرگذار بر انتخاب خوداشتغالی در افراد سفیدپوست است و برعکس، افزایش میزان تحصیلات برای افراد سیاه‌پوست باعث کاهش انتخاب آنها در بخش خوداشتغالی می‌شود. و نهایتاً نتایج مدل نشان می‌دهد:

- ۱- ضریب نرخ بیکاری دارای علامت مثبت و در سطح ۹۸ درصد معنی‌دار است.
- ۲- میزان تحصیلات، تأثیر معنی‌داری بر خوداشتغالی ندارد اما اگر خوداشتغالی را فقط برای گروه‌های سیاه‌پوست تعریف کنیم اثر آن بر خوداشتغالی سیاه‌پوستان، منفی و معنی‌دار است.
- ۳- سن افراد اثر کاملاً مثبت بر خوداشتغالی دارد.
- ۴- درآمد یک دوره قبل، فرد اثر مثبت و معنی‌دار بر خوداشتغالی دارد.

۳- خوداشتغالی در اقتصاد ایران

با وجود نتیجه‌گیری برخی از مطالعات در ایران بر بالابودن سهم خوداشتغالی در فعالیتهای غیررسمی (امینی، ۱۳۸۲) و توجه به این مهم که در حدود یک سوم از شاغلین در بخش خوداشتغالی فعالیت دارند، بررسی وضعیت شاغلین در بخش خوداشتغالی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این تحقیق نرخ خوداشتغالی را تعداد کارکنان مستقل به جمعیت فعال تعریف می‌کنیم. کارکنان مستقل افرادی هستند که از مؤسسه دولتی یا خصوصی دستمزد دریافت نمی‌کنند و در سرشماری سال ۱۳۷۵ منعکس شده است و برای محاسبه سالهای ۸۳-۱۳۷۶ از طرح "آمارگیری از ویژگیهای اشتغال و بیکاری خانوار" که به صورت فصلی توسط مرکز آمار ایران منتشر می‌شود استفاده شده است (فصل پاییز). اما تعداد کل شاغلین از برآورد میزان اشتغال دفتر اقتصاد کلان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور استفاده شده است (البته بجز سال ۱۳۷۵ که از سرشماری استفاده نموده‌ایم).

محاسبه این نرخ در جدول (۱) آمده است. ملاحظه می‌شود که در سال ۱۳۷۵ این نرخ ۳۲/۴ درصد و در سال ۱۳۸۲ نرخ ۲۷/۷ درصد بوده است (جدول ۱). البته این نرخ در استانهای مختلف متفاوت بوده به طوری که در سال ۱۳۸۲ استان لرستان با ۴۰/۱ درصد بالاترین نرخ خوداشتغالی را به خود اختصاص داده و در همین سال استان تهران دارای پایین‌ترین نرخ خوداشتغالی بوده است. نکته دیگر اینکه ماهیت پدیده خوداشتغالی در شهرها و روستاها متفاوت است. در شهرها فعالیتهای خوداشتغالی بیشتر در بخش خدمات است اما در روستاها عمده فعالیتهای خوداشتغالی مربوط به بخش کشاورزی است، لذا این پدیده در روستاهای کشور از اهمیت بالاتری نسبت به شهرها برخوردار است و همچنین بالابودن سهم بخش کشاورزی در اشتغال کشور، دولت

را موظف به گسترش و تقویت بخش خوداشتغالی در روستاهای کشور می‌نماید، همان‌طوری که در اکثر کشورها مانند بنگلادش عمده حمایت‌های دولتی در قالب اعتبارات خرد مربوط به روستاها بوده است.

برای تأمین مالی یک فعالیت خوداشتغالی کوچک چه در ارتباط با شروع یک فعالیت جدید یا توسعه و گسترش یک کسب و کار کوچک، رهیافت نوینی در دنیا مطرح شده است که تحت عنوان تأمین مالی خرد^۱ یا اعتبارات خرد نامیده می‌شود. بتریس و همکاران اعتبارات خرد را به این صورت تعریف می‌کنند: "اعتبارات خرد، اعطای سرمایه کم از طرف مؤسسات مالی است که به افراد خود اشتغال فقیر با هدف توسعه بنگاه‌های کوچک صورت می‌گیرد" (Beatriz et al., 2005). هدف تأمین مالی خرد یا اعتبارات خرد، فراهم‌آوردن تسهیلات مالی برای افراد با درآمد پایین است که امکان دسترسی به بانک‌ها و سایر منابع مالی رسمی ندارند و برای تأمین سرمایه در گردش، یا از پس‌اندازهای خود استفاده می‌کنند و یا ناچارند به منابع غیررسمی مراجعه نمایند. برنامه‌های اعتباری خرد علاوه بر عرضه تسهیلات مالی، ممکن است تسهیلات اجتماعی را هم عرضه کند که شامل مواردی مانند تشکیل گروه، افزایش اعتماد به نفس، افزایش ظرفیت‌های مدیریتی در میان اعضا و ... می‌شود.

۴- ارتباط بیکاری و خوداشتغالی

جمعیت فعال در بازار کار را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد:

- ۱- افرادی که در بخش دستمزدبگیری اشتغال دارند و عموماً از کارفرمای بخش خصوصی یا دولتی دستمزد یا حقوق دریافت می‌کنند.
 - ۲- افرادی که در بخش خوداشتغالی هستند که عموماً مشاغل مستقل دارند و خودکارفرما هستند و به صورت خوداشتغالی تأمین معاش می‌کنند که عموماً دارای یک بنگاه یا کسب و کار هستند.
 - ۳- کسانی که در بخش خوداشتغالی و در بخش دستمزدبگیری نیستند و هیچ حقوق یا دستمزدی دریافت نمی‌کنند و به عنوان بیکار محسوب می‌شوند.
- حال با توجه به سه بخش یادشده، نیروی کار فعال به‌طور مستمر و مداوم بین این سه بخش جریان دارد. برخی از افراد شغل‌های دستمزدبگیری و حقوق‌بگیری را رها کرده به بخش خوداشتغالی روی می‌آورند و برخی نیز برعکس از بخش خوداشتغالی به بخش دستمزدبگیری روی می‌آورند و برخی از افراد که بیکار هستند ممکن است فعالیت خوداشتغالی را انتخاب کنند و یا فرصت شغلی جدید ایجاد شده در بخش دستمزدبگیری را اشغال کنند.

1. Microfinance

اما مطلب مهمی که در اینجا می‌باید به آن توجه کرد، اینکه ارتباط دو بخش خوداشتغالی و دستمزدبگیری با بخش بیکاران چگونه است و بیکاران بیشتر با کدام یک از این دو بخش ارتباط دارند. اگر شروع یک فعالیت خوداشتغالی آسان باشد و نهادهای دولتی و غیردولتی از اینگونه فعالیتها حمایت کنند، ارتباط بیکاران با بخش خوداشتغالی بیشتر خواهد بود؛ در غیر این صورت بیکاران بیشتر ترجیح می‌دهند در بخش دستمزدبگیر شاغل باشند. در همین راستا این امکان وجود دارد که فرد بیکار باشد اما برای شروع یک فعالیت یا کسب و کار کوچک خوداشتغالی سرمایه اولیه لازم را نداشته باشد. به همین دلیل برای کوچک کردن بخش بیکاران و بزرگ کردن بخش خوداشتغالی و ایجاد انگیزه در بیکاران برای حرکت به بخش خوداشتغالی، دولت‌ها مؤسساتی را تأسیس کرده‌اند که وظیفه آنها در اختیار گذاشتن اعتبارات خرد و کوچکی برای اینگونه فعالیتها است و یا اعطای اعتبارات خرد به فرد بیکار با هدف ایجاد سرمایه اولیه یا برای شروع یک فعالیت کوچک است و در این صورت فرد بیکار از بخش بیکاران به بخش خوداشتغالی انتقال می‌یابد. در این راستا می‌باید فعالیت‌های خوداشتغالی رسمی و همگام با اقتصاد کشور را تقویت و فعالیت‌هایی که به نحوی در مجموعه فعالیت‌های رسمی اقتصاد قرار نگرفته‌اند با اتخاذ سیاست‌های مناسب توسط همین مؤسسات یا مؤسسات مشابه به این مجموعه هدایت نمود. در ضمن باید یادآور شد که هزینه افراد بیکار به مراتب بالاتر از هزینه موجود در بخش خوداشتغالی است (منظور همان مباحث اقتصاد غیررسمی است که به این بخش ارتباط دارد) و لذا ایجاد هزینه (اعتبارات خرد) که باعث تشدید حرکت از بخش بیکاران به بخش خوداشتغالی می‌شود توجیه دارد.

۵- روش تحقیق، داده‌ها و متغیرها

در این تحقیق برای نشان دادن اثرات متغیرهای محیطی، فرهنگی و اقتصادی بر نرخ خوداشتغالی از مدل اقتصادسنجی پنل دیتا (ترکیبی از سری زمانی^۱ و داده‌های مقطعی^۲) و برای برآورد مدل‌های مذکور از داده‌های بیست و هشت استان کشور بین سالهای ۸۲ - ۱۳۷۵ استفاده و اطلاعات مربوط به متغیرها عمدتاً از نمونه‌گیری‌های مرکز آمار ایران بویژه طرح آمارگیری از ویژگیهای اشتغال و بیکاری خانوار استخراج شده است (جداول پیوست). متغیرهای مورد استفاده به شرح ذیل هستند:

نرخ خوداشتغالی (*Selfe*): بر اساس تعریف مرکز آمار ایران، کارکنان مستقل کسانی هستند که برای انجام فعالیت‌های شغلی خود مزد و حقوق‌بگیری در استخدام نداشته باشند و خود نیز مزد و حقوق نمی‌گیرند. بر همین اساس و با توجه به تعریف خوداشتغالی، نرخ خوداشتغالی را نسبت تعداد کارکنان مستقل به جمعیت شاغل تعریف نموده‌ایم.

1. Time Series

2. Cross Section

نرخ بیکاری (U): تعداد جمعیت بیکار (جویای کار) به کل جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، نرخ بیکاری تعریف می‌شود.

سهام شاغلین بخش کشاورزی ($AGRE$): در سال ۱۳۷۵ این سهم از سرشماری حاصل می‌شود اما از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۸۲ سهم شاغلین در فعالیتهای مختلف اقتصادی، از طرح آمارگیری از ویژگیهای اشتغال و بیکاری خانوار مرکز آمار ایران و همچنین برآورد دفتر اقتصاد کلان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استفاده شده است.

سهام جمعیت روستایی از کل جمعیت ($RURAL$): اعتقاد بر این است که به دلیل متمرکزبودن ساختار فعالیتهای کشاورزی در روستاهای کشور و از طرف دیگر توجه به اینکه اکثر فعالیتهای کشاورزی به صورت خوداشتغالی می‌باشد لذا انتظار می‌رود که در استانهای دارای جمعیت روستایی به نسبت بالاتر، نرخ خوداشتغالی بیشتر از استانهایی که دارای جمعیت نسبی روستایی کمتری هستند باشد. لذا نسبت جمعیت روستایی به کل جمعیت استان، به عنوان متغیر سهم جمعیت روستایی تعریف شده است.

سهام شاغلین باسواد (EDU): برای نشان دادن تأثیرات عوامل فرهنگی بر نرخ خوداشتغالی از متغیر سهم شاغلین باسواد از کل شاغلین در استان استفاده شده است.

Archive of SID

۶ - برآورد مدل

قبل از برآورد مدل، همخطی بین متغیرهای مستقل از طریق آزمون کلاین انجام شده است و نتایج گویای عدم همخطی حاد بین متغیرهای مستقل است. اما همبستگی دو متغیر *RURAL* و *AGRE* و همچنین *U* و *AGRE* بالا است، هر چند که حاد نیست، به همین منظور برای افزایش دقت مدل، متغیر *AGRE* از مدل حذف شده است.^۱ مدل کلی مورد استفاده به شرح زیر تعریف می‌شود:

$$Selfe_{it} = \alpha + \beta_1 (u_{it}) + \beta_2 (AGRE_{it}) + \beta_3 (EDU_{it}) + \beta_4 (RURAL_{it}) + \varepsilon_{it}$$

در این مدل، متغیرها عبارتند از:

Selfe_{it}: نرخ خوداشتغالی استانهای کشور طی سالهای ۸۲-۱۳۷۵؛ *u_{it}*: نرخ بیکاری استانهای کشور طی سالهای ۸۲-۱۳۷۵؛ *AGRE_{it}*: سهم شاغلین بخش کشاورزی استانهای کشور طی سالهای ۸۲-۱۳۷۵؛ *EDU_{it}*: سهم شاغلین باسواد استانهای کشور طی سالهای ۸۲-۱۳۷۵؛ *RURAL_{it}*: درصد جمعیت روستایی استانهای کشور طی سالهای ۸۲-۱۳۷۵؛ ε_{it} : جمله اخلال. در این معادله *i* نشان‌دهنده تعداد مقطع یعنی ۲۸ استان می‌باشد و *t* نشان‌دهنده سالهای مورد استفاده یعنی ۷ سال است. اولین قدم انجام آزمون هاسمن^۲ است. این آزمون، روش مناسب برای برآورد مدل را مشخص می‌کند. پس از آزمون، مشخص شد فرضیه صفر مبنی بر مناسب بودن روش اثرات تصادفی^۳ تأیید نمی‌شود و روش اثرات ثابت^۴ مناسب‌ترین روش برای برآورد معادله این تحقیق است. برآورد روش مذکور با دادن وزن به متغیرهای مقطعی به شرح زیر است:^۵

$$Selfe_{it} = C ?^* - 0.08(U_{it}) - 0.12(EDU_{it}) + 0.36(RURAL_{it}) + \varepsilon_{it}$$

$$\begin{matrix} (-2/4) & (-2/4) & (3/39) \end{matrix}$$

$$\bar{R}^2 = 97\% \quad D.W = 1/8$$

ملاحظه می‌شود که نرخ بیکاری اثر منفی و معنی‌داری (اعداد داخل پرانتز آماره *t* است) بر نرخ خوداشتغالی دارد؛ بدین ترتیب که در بازار کار ایران، هنگامی که نرخ بیکاری افزایش می‌یابد نرخ خوداشتغالی کاهش می‌یابد. مطلب مهمی که در ضریب نرخ بیکاری نهفته است، این است که اگر نرخ بیکاری یک درصد افزایش یابد، نرخ خوداشتغالی حدود ۰/۰۸ کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر،

۱. ضریب تشخیص دو متغیر *RURAL* و *AGRE* حدود ۶۳ درصد و بین دو متغیر *AGRE* و *EDU* نزدیک به ۴۱ درصد، در حالی که ضریب تشخیص مدل اصلی بالاتر است (آزمون کلاین).

2. Hausman

3. Random Effects

4. Fixed Effects

۵. برآورد مدل همراه با متغیر *AGRE* در مقاله گزارش نشده است اما در جدول پیوست آمده است.

* منظور از علامت (?) این است که عرض از مبدأ مقاطع مختلف (استان‌ها) متفاوت است.

با فرض ثابت بودن جمعیت فعال، اگر ۱۰۰ فرصت شغلی از دست برود (۱۰۰ نفر به جمعیت بیکاران اضافه شوند) حدود ۸ نفر از جمعیت خود اشتغال و الباقی از جمعیت دستمزدبگیر بیکار شده‌اند.

نکته جالب دیگر، ضریب منفی درصد باسوادان شاغل بر نرخ خوداشتغالی است. به عبارت دیگر در بازار کار ایران نمی‌توان ادعا نمود که افراد با تحصیلات بالاتر به بخش خوداشتغالی روی می‌آورند. دلیل این امر گرایش شدید افراد با تحصیلات بالا به استخدام در بخش خدمات عمومی و اجتماعی که عمدتاً دولتی می‌باشد نهفته است. استخدام در مراکز و مؤسسات دولتی برای افراد با تحصیلات بالاتر سهل‌تر است و این امر باعث شده است که این افراد به بخش خوداشتغالی که دارای ریسک می‌باشد گرایش نداشته باشند؛ به طوری که بر اساس طرح آمارگیری از ویژگی‌های اشتغال و بیکاری خانوار، مرکز آمار ایران نشان می‌دهد بالاترین درصد شاغلین با تحصیلات بالا (باسواد) در بخش خدمات عمومی و اجتماعی مشغول به کار هستند. نهایتاً ضریب درصد جمعیت روستایی مثبت و معنی‌دار است که مطابق با مبانی نظری است. پس افزایش درصد جمعیت روستایی در استانها می‌تواند بالاتر بودن نرخ خوداشتغالی در استانها را توضیح دهد و دلیل آن عدم وجود مراکز دولتی در روستاها و وجود فعالیتهای کشاورزی است. بنابراین استان‌هایی که دارای جمعیت روستایی بیشتر هستند، دارای فعالیتهای خوداشتغالی بیشتری نیز می‌باشند؛ به عبارت دیگر، روستاییان نمی‌توانند در مراکز و مؤسسات دولتی و حتی مؤسسات بزرگ خصوصی که عمدتاً در شهرها هستند استخدام شوند و بنابراین سعی می‌کنند برای خود شغلی ایجاد کنند که اغلب آنها دارای فعالیتهای خوداشتغالی در بخش کشاورزی هستند.

۷- نتیجه‌گیری

امروزه یکی از مهمترین عامل ایجاد اشتغال، خلق کارآفرینان است. این افراد عمدتاً حاضر به استخدام در مراکز دولتی یا خصوصی نیستند و تمایل دارند برای خود کار کنند. در ادبیات بازار کار به اینگونه افراد، خوداشتغال می‌گویند. در این تحقیق اثر سه عامل نرخ بیکاری، سطح سواد و درصد جمعیت روستایی بر نرخ خوداشتغالی در ۲۸ استان کشور بین سالهای ۸۲-۱۳۷۵ با استفاده از مدل پنل دیتا دیده شد. نتیجه نشان می‌دهد که نرخ بیکاری اثر منفی و معنی‌داری بر نرخ خوداشتغالی دارد و به عبارت دیگر، در بازار کار ایران با افزایش نرخ بیکاری، نرخ خوداشتغالی کاهش می‌یابد و برعکس با کاهش نرخ بیکاری، نرخ خوداشتغالی افزایش می‌یابد. اما اثر آن قابل توجه نیست، مثلاً با کاهش نرخ بیکاری که در سالهای اخیر شاهد آن بوده‌ایم، اغلب فرصتهای شغلی، در بخش دستمزدبگیری و درصد کمی در بخش خوداشتغالی ایجاد شده است. اثر سطح

سواد بر نرخ خوداشتغالی در ایران منفی است، این امر به دلیل بزرگ بودن بخش دولتی و سهل بودن استخدام افراد با تحصیلات بالا در بخش خدمات عمومی و اجتماعی (که عمدتاً دولتی است) می باشد، به طوری که بالاترین درصد شاغلین باسواد در بخش خدمات عمومی و اجتماعی هستند (مرکز آمار ایران، آمارگیری از ویژگیهای اشتغال و بیکاری خانوار). اثر متغیر درصد جمعیت روستایی بر نرخ خوداشتغالی مثبت و معنی دار است، به عبارت دیگر، روستاییان به دلیل عدم دسترسی به استخدام در مراکز و مؤسسات دولتی و بنگاه های بزرگ بخش خصوصی که عمدتاً در شهرها متمرکز است به فعالیت خوداشتغالی روی می آورند، که با توجه به ساختار روستانشینی، اکثر آنها در بخش کشاورزی شاغل هستند.

۸- پیشنهادها

- ۱- با توجه به ارتباط منفی اما پایین نرخ بیکاری و نرخ خوداشتغالی، کاهش نرخ بیکاری عمدتاً از ناحیه ایجاد فرصتهای شغلی در بخشهای دستمزدبگیری بوده و سهم ایجاد فرصت شغلی در بخش خوداشتغالی پایین بوده است، بنابراین با توجه به اینکه بخش عمده ای از دستمزدبگیران در بخش دولتی شاغل هستند و دولت نیز برنامه کوچک شدن را دنبال می کند، بهتر است سهم فرصتهای شغلی ایجاد شده در بخش خوداشتغالی بیشتر شود، به عبارت دیگر جذب نیروی کار جدید که وارد جمعیت فعال می شوند و همچنین بیکاران موجود، بیشتر به سوی خوداشتغالی باشد. برای این منظور لازم است موانع عدم ایجاد فرصتهای شغلی در بخش خوداشتغالی شامل قوانین و مقررات بازار کار در بخش مذکور و انواع موانع فضای کسب و کار (اعطای مجوز برای فرد خوداشتغال و غیره ...) و سایر موارد امثال آن مرتفع شود. همچنین لازم است در چارچوب های مشخص آموزش های لازم در این خصوص در مدارس، دانشگاه ها و یا مراکز فنی و حرفه ای و از این قبیل ارائه گردد، تا جوانان و بخصوص جوانان فارغ التحصیل از این مهم بهره ببرند.
- ۲- ایجاد یک کسب و کار کوچک، یک نوع فعالیت بخش خصوصی است، لذا تمام موانعی که برای سرمایه گذاری در بخش خصوصی حاکم است، در این بخش نیز وجود دارد که از مهمترین آنها ریسک است. لذا برای کاهش ریسک و حرکت بیکاران به بخش خوداشتغالی بویژه برای جوانان و زنان، لازم است اعتبارات خرد از طرف مؤسسات مالی در اختیار آنها قرار گیرد.
- ۳- نگرش دولتمردان به پدیده خوداشتغالی می باید متحول و با یک نگرش علمی و اقتصادی جدید می باید به آن توجه شود (فرهنگ سازی).
- ۴- با بیمه نمودن افراد خوداشتغال توسط مؤسسات بیمه ای، ضمن تشویق آنها به فعالیتهای خوداشتغالی، خود مشوقی برای حرکت بیکاران به این بخش خواهد شد.

فهرست منابع

- اعتبارات خرد با رویکرد جنسیتی؛ تهران: همایش اعتبارات خرد و زنان روستایی، دفتر امور زنان وزارت جهاد.
- امینی، علیرضا (۱۳۸۲) بازار کار و بهره‌وری در برنامه چهارم توسعه و الزامات آن؛ تهران: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، معاونت امور اقتصادی و هماهنگی برنامه و بودجه، دفتر اقتصاد کلان، گروه بازار کار.
- فلیحی، نعمت (۱۳۸۱) تحلیلی بر ایجاد ۳۰۰ هزار فرصت شغلی: موانع و راهکارها؛ تهران: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.
- قوامی، هادی (۱۳۸۱) اصلاحات اقتصادی و تحولات ساختاری خوداشتغالی؛ تهران: دانشگاه تربیت مدرس، دومین همایش دو سالانه اقتصاد ایران.
- قوامی، هادی (۱۳۸۲) بررسی تحولات ساختاری خوداشتغالی با استفاده از روش شناسی تجزیه طی سالهای ۷۵-۱۳۳۵؛ تهران: فصلنامه پژوهش‌های اقتصاد ایران، شماره ۱۵، صفحه ۹۱-۶۳.
- مرکز آمار ایران، آمارگیری از ویژگیهای اشتغال و بیکاری خانوار، سالهای مختلف.
- مشبکی، اصغر و فتحی، سعید (۱۳۸۱) خودکارآفرینی، ابزار مواجهه با بحران اشتغال در کشور؛ تهران: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی، شماره ۲۴.
- نقش بنگاه‌های کوچک و متوسط در اقتصاد تایوان و اندونزی؛ تهران: گروه مطالعات SMEs سازمان مدیریت صنعتی، آذر ۱۳۸۲.
- وزارت کار و امور اجتماعی، صندوق حمایت از فرصتهای شغلی، گزارش سالهای مختلف.
- Audretsch, David B. Roy Thurik, Andre van Stel, M. A. Carree(2006) Does Self-Employment Reduce Unemployment?; Max Planck Institute of Economics, Group for Entrepreneurship, Growth and Public Policy.
- Beatiz Armendariz de Aghion and Jonathan J. Morduch (2005) The Economic of Microfinance MIT Press, Cambridge ,MA.
- Blanchflower, David G. (2000) Self Employment in OECD Countries; Cambridge, Working Paper, 7486, January.
- Bruce, WyDick W. (1999) Credit Access, Human Capital and Class Structure Mobility, The Journal of Development Studies, vol. 35, No. 6, August, PP. 131 –152.
- Gomez, Rafael and Santor Eric (2003) Do Peer Group Members Outperform Individual Borrowers? A Test of Peer Group Lending Using Canadian Micro – Credit DATA Working Paper, 33.
- Mark, M. Pitt, R. Khandker Shahidur and Cartwright Jennifer (2003 0 Does

- Micro – Credit Empower Women? Evidence from Bangladesh; World Bank Policy Research, Working Paper, 2998, March.
- O’Higgins Niall; (2001) Youth Unemployment and Employment Policy: A Global Perspective; International Labour Office, Geneva.
- Patrick, Webb, Coates Jennifer and Houser Robert (2002) Does Microcredit Meet the Needs of all Poor Women? Constraints to Participation among Destitute Women in Bangladesh; Tufts Nutrition, March.
- Rissman, Ellen, R. (2003) Self – Employment as an Alternative to Unemployment Federal Reserve Bank of Chicago, WP, 34.
- S. Earle John and Sakova Zazana Entre Preneurship from Scratch: Lessons on the Entry Decision into Self – Employment from Transition Economies; IZA DP No. 79, December.
- Swider. Paul (2001) Microcredit: A Greenstar Research Brief; <http://www.Greenstar.Org.>, April.
- Y. Co Catherine and Gang Ira N. and Su yun Myeong (1999) Switching Models with Self– Selection: Self – Employment in Hungary; Department of Economics Rutgers University, August.

Archive of SID

بیوست

جدول ۱- سهم خود اشتغالی (سهم از جمعیت فعال) در استانهای مختلف کشور در طی سالهای ۸۲-۱۳۷۵ (مردوزن)

ردیف	نام استان	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲
۱	آذربایجان شرقی	۴۱٫۸	۳۹٫۷	۳۵٫۲	۳۷٫۷	۳۹٫۹	۳۹٫۳	۳۶٫۶	۳۶٫۸
۲	آذربایجان غربی	۳۶٫۸	۳۶٫۰	۳۶٫۹	۳۶٫۲	۴۱٫۶	۳۶٫۹	۳۸٫۴	۳۶٫۸
۳	اردبیل	۴۰٫۶	۳۷٫۱	۳۶٫۶	۴۰٫۶	۳۹٫۰	۳۷٫۳	۳۶٫۸	۳۶٫۷
۴	اصفهان	۲۹٫۴	۲۳٫۵	۲۹٫۱	۲۹٫۷	۳۱٫۶	۲۸٫۰	۲۳٫۵	۲۶٫۷
۵	ایلام	۳۳٫۷	۳۶٫۹	۳٫۸	۳۶٫۳	۳۷٫۶	۳۵٫۶	۳۲٫۱	۳۳٫۹
۶	بوشهر	۲۷٫۲	۲۷٫۲	۲۶٫۵	۱۹٫۸	۲۶٫۳	۲۶٫۸	۲۶٫۰	۲۰٫۱
۷	تهران	۲۲٫۵	۲۶٫۰	۲۲٫۰	۲۱٫۹	۲۱٫۰	۲۳٫۵	۲۰٫۵	۱۷٫۸
۸	چهارمحال و بختیاری	۳۱٫۹	۳۷٫۱	۳۹٫۸	۳۶٫۷	۳۳٫۸	۳۲٫۶	۳۱٫۱	۲۷٫۵
۹	خراسان	۳۷٫۰	۳۵٫۳	۳۶٫۱	۳۱٫۹	۳۱٫۵	۳۶٫۳	۲۷٫۱	۲۸٫۵
۱۰	خوزستان	۲۳٫۷	۲۱٫۷	۲۳٫۶	۲۲٫۵	۲۳٫۶	۲۴٫۶	۲۱٫۵	۲۱٫۷
۱۱	زنجان	۴۲٫۰	۳۸٫۶	۳۷٫۶	۴۲٫۶	۴۱٫۸	۳۹٫۹	۳۳٫۶	۳۶٫۵
۱۲	سمنان	۲۷٫۱	۲۸٫۸	۲۹٫۰	۲۸٫۷	۳۱٫۱	۲۵٫۱	۳۹٫۱	۲۷٫۵
۱۳	سیستان و بلوچستان	۳۶٫۳	۳۳٫۱	۲۹٫۵	۳۵٫۰	۲۵٫۹	۲۲٫۹	۲۶٫۶	۲۶٫۹
۱۴	فارس	۳۳٫۸	۳۳٫۳	۲۸٫۳	۲۸٫۳	۲۹٫۲	۲۵٫۲	۳۰٫۹	۲۹٫۶
۱۵	قزوین	۳۶٫۹	۳۰٫۸	۲۸٫۸	۲۸٫۸	۳۱٫۰	۳۱٫۳	۳۰٫۶	۲۷٫۵
۱۶	قم	۲۸٫۹	۲۹٫۷	۲۷٫۵	۴۱٫۹	۲۷٫۲	۲۶٫۹	۲۵٫۹	۲۵٫۰
۱۷	کردستان	۳۶٫۹	۳۸٫۱	۳۹٫۰	۳۷٫۶	۳۶٫۹	۳۵٫۳	۳۵٫۸	۳۶٫۱
۱۸	کرمان	۳۶٫۶	۲۸٫۶	۲۵٫۹	۳۱٫۹	۲۹٫۲	۳۷٫۳	۳۱٫۸	۳۳٫۳
۱۹	کرمانشاه	۳۲٫۸	۳۶٫۰	۳۷٫۵	۳۵٫۶	۳۱٫۶	۳۶٫۸	۳۷٫۱	۳۹٫۸
۲۰	کهگیلویه و بویراحمد	۲۹٫۳	۳۳٫۸	۳۱٫۶	۳۳٫۰	۳۱٫۶	۳۲٫۶	۲۸٫۷	۲۷٫۶
۲۱	گلستان	۳۷٫۰	۳۶٫۲	۴۲٫۱	۳۵٫۳	۳۳٫۵	۳۲٫۸	۳۲٫۷	۳۰٫۸
۲۲	گیلان	۳۶٫۱	۲۳٫۷	۲۹٫۶	۳۲٫۹	۳۰٫۰	۲۶٫۷	۲۶٫۳	۲۶٫۳
۲۳	لرستان	۳۵٫۶	۴۳٫۲	۳۰٫۸	۳۸٫۵	۳۲٫۷	۳۶٫۳	۳۶٫۸	۴۰٫۱
۲۴	مازندران	۳۸٫۷	۳۷٫۵	۲۹٫۷	۲۷٫۷	۲۷٫۹	۳۶٫۱	۳۰٫۲	۳۱٫۶
۲۵	مرکزی	۳۷٫۷	۳۵٫۸	۳۷٫۷	۳۹٫۶	۳۶٫۷	۳۵٫۳	۳۱٫۶	۲۸٫۸
۲۶	هرمزگان	۲۶٫۰	۲۸٫۳	۳۶٫۹	۳۲٫۹	۲۸٫۶	۲۶٫۶	۲۶٫۶	۲۸٫۴
۲۷	همدان	۴۰٫۹	۴۰٫۹	۳۹٫۲	۳۵٫۱	۳۶٫۲	۳۳٫۶	۳۵٫۳	۳۶٫۵
۲۸	یزد	۲۹٫۹	۲۹٫۶	۲۵٫۶	۲۵٫۸	۲۷٫۶	۲۷٫۶	۲۷٫۰	۲۰٫۱
	کل کشور	۳۲٫۶	۳۲٫۶	۳۱٫۱	۳۰٫۹	۳۰٫۷	۳۱٫۰	۲۸٫۸	۲۷٫۷

ماخذ: نمونه گیری از ویژگیهای اشتغال و بیکاری خانوار و سرشماری سال ۱۳۷۵، مرکز آمار ایران

نرخ بیکاری استانهای کشور در سالهای ۸۲-۱۳۷۵ (مرکز آمار ایران)

ردیف	استان	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲
۱	آذربایجان شرقی	۶,۳	۷,۷	۶,۸	۷,۰	۷,۰	۸,۲	۷,۱	۵,۸
۲	آذربایجان غربی	۹,۴	۱۸,۶	۷,۹	۸,۴	۱۱,۱	۱۰,۷	۱۰,۰	۷,۳
۳	اردبیل	۱۰,۵	۱۵,۴	۷,۸	۱۴,۰	۱۲,۶	۱۰,۹	۱۱,۰	۹,۴
۴	اصفهان	۸,۰	۱۰,۶	۱۲,۷	۱۲,۴	۱۳,۰	۱۳,۹	۱۴,۲	۱۳,۹
۵	ایلام	۱۶,۵	۱۶,۷	۱۴,۶	۱۱,۸	۱۴,۱	۱۸,۴	۱۶,۳	۱۵,۱
۶	بوشهر	۷,۴	۱۵,۳	۱۶,۳	۱۷,۰	۱۷,۸	۱۳,۹	۱۰,۰	۸,۸
۷	تهران	۶,۰	۱۱,۶	۱۱,۱	۱۱,۳	۱۲,۱	۱۲,۱	۱۲,۰	۱۲,۱
۸	چهارمحال و بختیاری	۷,۸	۹,۹	۱۲,۴	۱۶,۹	۱۷,۶	۱۱,۰	۱۰,۹	۸,۲
۹	خراسان	۶,۹	۱۴,۳	۱۰,۶	۱۳,۲	۱۵,۳	۱۴,۱	۱۰,۸	۹,۰
۱۰	خوزستان	۱۶,۱	۱۷,۰	۱۶,۴	۲۱,۵	۱۸,۶	۱۸,۶	۱۹,۹	۱۸,۲
۱۱	زنجان	۶,۳	۱۰,۶	۸,۴	۱۳,۵	۱۱,۵	۱۰,۵	۱۰,۰	۸,۹
۱۲	سمنان	۴,۷	۹,۵	۷,۸	۱۲,۱	۱۲,۹	۱۶,۰	۱۲,۰	۸,۵
۱۳	سیستان و بلوچستان	۹,۰	۱۰,۳	۱۷,۰	۲۰,۲	۲۶,۷	۳۱,۵	۲۴,۸	۱۹,۸
۱۴	فارس	۱۰,۳	۱۵,۸	۱۲,۲	۱۲,۷	۱۵,۹	۱۶,۹	۱۲,۴	۸,۶
۱۵	قزوین	۶,۷	۱۰,۴	۱۵,۳	۱۲,۶	۱۸,۴	۱۱,۵	۱۱,۰	۸,۵
۱۶	قم	۵,۸	۱۲,۷	۱۱,۷	۹,۱	۱۱,۳	۱۱,۷	۱۰,۱	۶,۸
۱۷	کردستان	۹,۰	۱۹,۵	۱۰,۶	۱۷,۲	۲۳,۳	۱۶,۲	۱۸,۹	۱۴,۶
۱۸	کرمان	۸,۵	۲۱,۳	۱۵,۰	۱۵,۳	۱۱,۷	۱۳,۹	۱۲,۳	۱۱,۳
۱۹	کرمانشاه	۱۸,۵	۲۱,۵	۲۵,۱	۲۲,۵	۲۱,۹	۲۴,۳	۱۸,۷	۱۳,۶
۲۰	کهگیلویه و بویراحمد	۱۴,۷	۱۳,۵	۱۲,۰	۱۷,۱	۱۵,۷	۱۷,۹	۱۶,۰	۱۳,۰
۲۱	گلستان	۹,۹	۱۳,۷	۱۱,۴	۱۵,۸	۱۴,۷	۱۳,۳	۸,۸	۱۵,۱
۲۲	گیلان	۱۳,۴	۱۰,۷	۱۶,۶	۱۶,۴	۱۳,۶	۱۳,۳	۱۲,۴	۱۰,۴
۲۳	لرستان	۱۸,۵	۲۴,۴	۲۴,۰	۲۱,۴	۲۴,۵	۲۸,۳	۱۸,۰	۲۷,۲
۲۴	مازندران	۹,۶	۸,۹	۱۶,۰	۱۱,۳	۱۲,۷	۱۱,۹	۹,۷	۱۰,۵
۲۵	مرکزی	۷,۵	۱۰,۰	۹,۷	۱۴,۰	۱۲,۰	۹,۸	۹,۰	۷,۲
۲۶	هرمزگان	۸,۵	۱۷,۷	۱۷,۰	۱۶,۱	۱۷,۴	۱۹,۷	۱۷,۳	۱۵,۰
۲۷	همدان	۸,۹	۱۲,۰	۱۲,۴	۱۵,۱	۱۴,۴	۱۳,۹	۱۲,۳	۸,۲
۲۸	یزد	۵,۲	۵,۷	۶,۴	۱۰,۲	۸,۰	۱۴,۳	۱۴,۲	۱۴,۹
	کل کشور	۹,۱	۱۳,۱	۱۲,۵	۱۳,۶	۱۴,۳	۱۴,۲	۱۲,۵	۱۱,۶

آمارگیری از ویژگی های اشتغال و بیکاری خانوار و سرشماری سال ۱۳۷۵ مرکز آمار ایران و دفتر اقتصاد کلان سازمان مدیریت و برنامه ریزی

پیش بینی جمعیت روستاهای استانهای کشور در دوره ۱۳۷۵-۸۲

تلفظ	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹	۱۳۷۸	۱۳۷۷	۱۳۷۶	۱۳۷۵	استان
آذربایجان شرقی	۱۳۱۵۰۰۰	۱۳۱۶۰۰۰	۱۳۰۹۰۰۰	۱۳۰۰۲۰۰	۱۲۹۶۶۰۰	۱۲۹۷۶۰۰	۱۳۰۵۸۰۰	۱۳۲۱۰۰۰	آذربایجان شرقی
آذربایجان غربی	۱۱۴۶۸۰۰	۱۱۵۰۴۰۰	۱۱۵۳۰۰۰	۱۱۴۹۶۰۰	۱۱۴۹۸۰۰	۱۱۵۵۲۰۰	۱۱۶۵۶۰۰	۱۱۸۱۰۰۰	آذربایجان غربی
اردبیل	۵۸۶۸۰۰	۵۸۷۴۰۰	۵۸۸۰۰۰	۵۸۵۸۰۰	۵۸۵۶۰۰	۵۸۷۴۰۰	۵۹۲۲۰۰	۵۹۹۰۰۰	اردبیل
اصفهان	۱۰۵۷۸۰۰	۱۰۶۲۴۰۰	۱۰۶۲۷۰۰۰	۹۹۳۰۰۰	۹۷۵۰۰۰	۹۷۲۰۰۰	۹۸۳۰۰۰	۱۰۰۸۰۰۰	اصفهان
ایلام	۳۳۰۰۰	۳۳۲۰۰۰	۳۳۱۰۰۰	۳۳۷۸۰۰	۳۳۵۶۰۰	۳۳۵۶۰۰	۳۳۶۲۰۰	۳۳۸۰۰۰	ایلام
بوشهر	۳۳۱۰۰۰	۳۳۶۰۰۰	۳۳۶۰۰۰	۳۳۷۲۰۰	۳۳۸۶۰۰	۳۳۸۶۰۰	۳۳۸۶۰۰	۳۳۹۰۰۰	بوشهر
تهران	۱۳۳۷۲۰۰	۱۳۳۹۶۰۰	۱۳۵۳۰۰۰	۱۳۵۶۸۰۰	۱۳۶۱۶۰۰	۱۳۷۵۴۰۰	۱۳۹۸۲۰۰	۱۴۳۲۰۰۰	تهران
چهارمحال و بختیاری	۳۳۰۰۰۰	۳۲۸۰۰۰	۳۲۵۰۰۰	۳۲۱۰۰۰	۳۱۸۰۰۰	۳۱۷۰۰۰	۳۱۷۰۰۰	۳۱۸۰۰۰	چهارمحال و بختیاری
خراسان	۲۶۶۱۰۰۰	۲۶۵۱۰۰۰	۲۶۳۶۰۰۰	۲۶۱۱۸۰۰	۲۵۹۵۶۰۰	۲۵۹۱۴۰۰	۲۶۰۰۲۰۰	۲۶۲۶۰۰۰	خراسان
خوزستان	۱۳۸۲۰۰۰	۱۳۸۱۰۰۰	۱۳۸۰۰۰۰	۱۳۷۸۰۰۰	۱۳۷۸۰۰۰	۱۳۸۲۰۰۰	۱۳۹۰۰۰۰	۱۴۰۴۰۰۰	خوزستان
زنجان	۳۱۵۰۰۰	۳۱۹۰۰۰	۳۲۳۰۰۰	۳۲۴۰۰۰	۳۲۷۰۰۰	۳۲۲۰۰۰	۳۲۹۰۰۰	۳۲۹۰۰۰	زنجان
سمنان	۱۶۵۲۰۰	۱۶۶۶۰۰	۱۶۸۰۰۰	۱۶۸۲۰۰	۱۵۰۶۰۰	۱۵۲۶۰۰	۱۵۴۸۰۰	۱۵۹۰۰۰	سمنان
سیستان و بلوچستان	۸۸۱۶۰۰	۸۸۷۸۰۰	۸۹۴۰۰۰	۸۹۲۴۰۰	۸۹۲۸۰۰	۸۹۵۲۰۰	۹۰۶۶۰۰	۹۲۸۰۰۰	سیستان و بلوچستان
فارس	۱۶۳۶۶۰۰	۱۶۳۷۲۰۰	۱۶۳۶۰۰۰	۱۶۳۳۰۰۰	۱۶۳۲۰۰۰	۱۶۳۵۰۰۰	۱۶۴۱۰۰۰	۱۶۵۴۰۰۰	فارس
قزوین	۳۱۸۶۰۰	۳۱۷۸۰۰	۳۱۵۰۰۰	۳۱۱۲۰۰	۳۰۹۴۰۰	۳۰۹۶۰۰	۳۱۰۸۰۰	۳۱۵۰۰۰	قزوین
قم	۷۱۲۰۰	۷۱۶۰۰	۷۱۰۰۰	۶۸۸۰۰	۶۷۶۰۰	۶۸۴۰۰	۷۱۲۰۰	۷۵۰۰۰	قم
کرجستان	۶۳۲۰۰۰	۶۳۲۰۰۰	۶۳۱۰۰۰	۶۲۶۸۰۰	۶۲۵۶۰۰	۶۲۷۴۰۰	۶۳۲۲۰۰	۶۴۱۰۰۰	کرجستان
کرمان	۹۱۸۴۰۰	۹۲۱۲۰۰	۹۲۳۰۰۰	۹۲۱۴۰۰	۹۲۱۸۰۰	۹۲۴۶۰۰	۹۳۲۶۰۰	۹۴۴۰۰۰	کرمان
کرمانشاه	۶۷۱۲۰۰	۶۷۰۶۰۰	۶۷۰۰۰۰	۶۶۵۸۰۰	۶۶۵۶۰۰	۶۶۶۴۰۰	۶۷۱۲۰۰	۶۸۰۰۰۰	کرمانشاه
گیلانویه و بویراحمد	۳۲۴۶۰۰	۳۲۴۲۰۰	۳۲۵۰۰۰	۳۲۱۶۰۰	۳۲۱۲۰۰	۳۲۲۸۰۰	۳۲۵۴۰۰	۳۳۱۰۰۰	گیلانویه و بویراحمد
گلستان	۸۴۶۶۰۰	۸۴۴۸۰۰	۸۴۲۰۰۰	۸۳۸۸۰۰	۸۳۶۶۰۰	۸۳۶۶۰۰	۸۳۵۲۰۰	۸۳۷۰۰۰	گلستان
گیلان	۱۱۷۰۰۰	۱۱۷۳۶۰۰	۱۱۷۵۰۰۰	۱۱۷۵۲۰۰	۱۱۷۶۶۰۰	۱۱۷۹۶۰۰	۱۱۸۴۸۰۰	۱۱۹۲۰۰۰	گیلان
لرستان	۷۱۶۰۰۰	۷۱۶۰۰۰	۷۱۷۰۰۰	۷۱۳۲۰۰	۷۱۳۶۰۰	۷۱۶۶۰۰	۷۲۳۸۰۰	۷۳۴۰۰۰	لرستان
مازندران	۱۳۶۰۰۰	۱۳۶۷۴۰۰	۱۳۶۹۰۰۰	۱۳۶۹۲۰۰	۱۳۷۲۶۰۰	۱۳۷۹۶۰۰	۱۳۹۱۸۰۰	۱۴۰۸۰۰۰	مازندران
مرکزی	۵۲۶۸۰۰	۵۲۵۴۰۰	۵۲۲۰۰۰	۵۱۹۲۰۰	۵۱۸۶۰۰	۵۱۸۶۰۰	۵۲۱۸۰۰	۵۲۷۰۰۰	مرکزی
هرمزگان	۶۱۴۰۰۰	۶۱۴۰۰۰	۶۱۴۰۰۰	۶۱۱۶۰۰	۶۱۱۰۰۰	۶۱۱۸۰۰	۶۱۴۶۰۰	۶۱۸۰۰۰	هرمزگان
همدان	۸۷۷۲۰۰	۸۷۴۶۰۰	۸۷۴۰۰۰	۸۷۳۰۰۰	۸۵۹۰۰۰	۸۵۸۰۰۰	۸۶۰۰۰۰	۸۶۷۰۰۰	همدان
یزد	۱۷۷۲۰۰	۱۷۸۶۰۰	۱۷۹۰۰۰	۱۷۹۴۰۰	۱۷۹۸۰۰	۱۷۹۸۰۰	۱۸۳۶۰۰	۱۸۷۰۰۰	یزد
جمع	۲۲۸۸۱۶۰۰	۲۲۸۹۷۳۰۰	۲۲۸۶۱۰۰۰	۲۲۷۶۱۸۰۰	۲۲۷۰۵۶۰۰	۲۲۷۶۶۴۰۰	۲۲۹۶۱۲۰۰	۲۳۲۱۲۰۰۰	

منابع: دفتر کلان سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شاغلین باسواد در استانیهای کشور در دوره ۱۳۷۵-۸۲

درصد

استان	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲
آذربایجان شرقی	۷۴٫۶	۷۵٫۱	۷۴٫۸	۷۶٫۵	۷۶٫۹	۷۸٫۵	۷۸٫۷	۸۱٫۶
آذربایجان غربی	۶۹٫۲	۶۹٫۷	۶۶٫۶	۶۸٫۳	۷۰٫۳	۷۰٫۶	۷۳٫۵	۷۸٫۴
اردبیل	۷۰٫۳	۷۰٫۹	۶۶٫۲	۷۲٫۷	۷۲٫۲	۶۸٫۹	۷۶٫۸	۷۸٫۸
اصفهان	۸۵٫۰	۸۷٫۳	۸۵٫۱	۸۷٫۰	۸۶٫۷	۸۸٫۰	۸۹٫۱	۹۰٫۵
ایلام	۷۱٫۹	۷۱٫۵	۶۹٫۹	۶۹٫۱	۷۱٫۵	۷۰٫۹	۷۳٫۸	۷۹٫۸
بوشهر	۸۰٫۳	۸۱٫۴	۸۲٫۶	۸۵٫۳	۸۶٫۰	۸۴٫۳	۸۶٫۹	۸۹٫۴
تهران	۹۰٫۶	۹۲٫۲	۹۱٫۹	۹۲٫۲	۹۲٫۲	۹۳٫۶	۹۴٫۷	۹۴٫۶
چهارمحال و بختیاری	۷۴٫۴	۷۳٫۷	۷۲٫۳	۶۹٫۶	۷۷٫۱	۷۶٫۱	۸۰٫۸	۸۲٫۹
خراسان	۷۸٫۴	۷۹٫۹	۸۰٫۶	۸۰٫۳	۷۹٫۴	۸۱٫۶	۸۲٫۰	۸۳٫۰
خوزستان	۷۸٫۳	۸۰٫۸	۷۸٫۹	۸۰٫۸	۸۲٫۱	۸۵٫۵	۸۵٫۹	۸۷٫۸
زنجان	۷۲٫۹	۷۳٫۹	۷۵٫۷	۷۵٫۳	۷۶٫۰	۷۷٫۳	۸۱٫۶	۸۱٫۲
سمنان	۸۴٫۸	۸۶٫۲	۸۷٫۴	۸۳٫۹	۸۵٫۹	۸۸٫۵	۹۲٫۵	۹۰٫۳
سیستان و بلوچستان	۵۴٫۰	۵۵٫۵	۵۷٫۵	۵۵٫۳	۵۹٫۸	۶۲٫۹	۵۸٫۵	۶۴٫۳
فارس	۷۹٫۷	۸۱٫۵	۸۲٫۳	۸۲٫۳	۸۴٫۳	۸۵٫۶	۸۷٫۴	۸۷٫۹
قزوین	۸۰٫۱	۸۳٫۱	۷۸٫۸	۷۷٫۶	۸۲٫۲	۸۳٫۹	۸۷٫۱	۸۸٫۴
قم	۸۲٫۰	۸۵٫۶	۸۴٫۴	۸۶٫۴	۸۵٫۹	۸۵٫۹	۸۶٫۱	۸۸٫۴
کردستان	۶۸٫۲	۶۵٫۷	۶۶٫۸	۷۰٫۶	۷۰٫۱	۷۳٫۶	۷۶٫۸	۸۰٫۱
کرمان	۷۳٫۲	۷۵٫۳	۷۴٫۱	۷۷٫۶	۸۱٫۰	۷۹٫۱	۸۱٫۵	۸۱٫۳
کرمانشاه	۷۳٫۷	۷۲٫۸	۷۳٫۲	۷۴٫۳	۷۴٫۹	۷۶٫۰	۸۰٫۶	۸۲٫۳
کهگیلویه و بویراحمد	۷۱٫۱	۷۲٫۳	۷۱٫۲	۷۳٫۵	۷۲٫۶	۷۵٫۴	۸۰٫۲	۸۰٫۰
گلستان	۷۲٫۴	۷۸٫۲	۷۶٫۱	۷۷٫۳	۷۷٫۸	۸۰٫۰	۸۳٫۰	۸۳٫۴
گیلان	۷۲٫۹	۷۱٫۷	۷۷٫۷	۷۶٫۳	۷۸٫۲	۸۱٫۵	۸۳٫۰	۸۳٫۴
لرستان	۶۹٫۰	۷۰٫۸	۶۸٫۲	۶۸٫۲	۶۸٫۲	۷۵٫۷	۷۹٫۷	۸۰٫۶
مازندران	۷۷٫۹	۷۸٫۵	۷۷٫۲	۸۰٫۲	۷۹٫۸	۸۱٫۳	۸۴٫۲	۸۲٫۹
مرکزی	۷۸٫۷	۷۸٫۷	۷۹٫۵	۸۰٫۴	۸۰٫۳	۸۲٫۴	۸۵٫۶	۸۶٫۳
هرمزگان	۷۲٫۰	۷۶٫۷	۷۳٫۲	۷۵٫۰	۷۸٫۲	۷۹٫۶	۸۲٫۱	۸۲٫۹
همدان	۷۴٫۹	۷۵٫۸	۷۷٫۵	۷۹٫۲	۷۹٫۷	۷۴٫۸	۸۱٫۴	۸۳٫۶
یزد	۸۳٫۶	۸۴٫۶	۸۴٫۲	۸۷٫۶	۸۵٫۹	۸۷٫۴	۸۸٫۹	۸۹٫۵
جمع	۷۸٫۶	۷۷٫۶	۷۸٫۳	۷۹٫۳	۸۰٫۴	۸۱٫۷	۸۳٫۶	۸۵٫۶

آمارگیری از ویژگیهای اشتغال و بیکاری خانوار و سرشماری سال ۱۳۷۵ مرکز آمار ایران

جمعیت شاغل بخش کشاورزی در سال ۸۲-۱۳۷۵

درصد

استان	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲
آذربایجان شرقی	۲۵,۵۷۵۷	۲۹,۷	۲۷,۳	۲۷	۲۵,۲	۲۹	۲۷,۶	۲۵,۸
آذربایجان غربی	۳۳,۶۴۱۵	۳۳,۴	۴۱,۷	۴۲	۴۱,۸	۳۷,۸	۳۸,۵	۳۳
اردبیل	۳۵,۹۶۲	۴۱,۳	۴۰	۳۶	۳۹,۴	۴۴,۱	۳۳,۲	۳۳,۳
اصفهان	۱۴,۵۰۰۸	۱۳,۱	۱۳,۶	۱۳,۴	۱۲,۶	۱۲,۹	۱۲,۶	۱۱
ایلام	۲۹,۷۰۵۲	۲۹,۲	۳۸,۳	۴۶,۱	۴۳	۳۹	۳۵,۴	۳۰,۹
بوشهر	۱۹,۴۲۲۵	۱۸,۵	۱۸,۶	۱۸,۲	۱۸,۷	۲۲,۴	۱۷,۹	۱۴,۴
تهران	۳,۰۵۵۳۸	۳,۵	۴	۴	۲,۹	۲	۳,۱	۲,۲
چهارمحال و بختیاری	۲۱,۹۶۷۴	۲۷,۱	۲۷,۸	۳۱,۳	۲۵,۱	۳۱,۱	۲۴,۵	۲۲,۹
خراسان	۲۹,۵۹۳۳	۲۸	۲۸,۴	۳۰,۵	۳۰	۳۰,۵	۳۲,۲	۳۰,۹
خوزستان	۲۰,۳۵۰۹	۲۵,۴	۲۳,۹	۲۲,۲	۲۲,۸	۱۸,۹	۱۸,۱	۱۸,۶
زنجان	۳۷,۹۶۹۵	۳۳,۴	۳۲,۸	۳۵,۹	۳۴,۷	۳۹,۵	۳۱,۹	۲۹,۹
سمنان	۲۱,۲۴	۲۰,۴	۲۳,۸	۱۹,۸	۲۲,۳	۱۸,۲	۲۱,۶	۲۱,۲
سیستان و بلوچستان	۳۳,۱۰۲۱	۳۱	۲۹,۶	۳۳,۱	۲۵,۵	۲۱,۷	۲۵,۸	۲۳,۹
فارس	۲۳,۷۳۶	۲۷,۷	۲۵,۸	۲۶,۴	۲۶,۲	۲۳,۳	۲۶,۷	۲۴,۳
قزوین	۲۷,۵۱۶۸	۲۰,۷	۲۶,۸	۳۶,۹	۳۰,۶	۲۸,۷	۲۳,۹	۲۳,۳
قم	۸,۲۳۱۷۱	۷,۸	۹	۶,۵	۸,۴	۸,۳	۶,۱	۷,۳
کردستان	۳۲,۰۰۴۷	۲۹,۱	۳۵,۶	۳۴,۴	۲۳,۷	۳۴,۲	۲۸,۸	۳۱
کرمان	۲۹,۷۳۳۸	۲۹,۷	۳۴,۳	۳۵,۴	۳۰,۵	۳۳,۷	۳۰,۳	۳۸,۱
کرمانشاه	۲۶,۴۷۴۸	۲۶,۵	۲۷,۷	۳۳,۲	۳۲,۲	۲۶,۸	۲۶,۲	۲۶,۱
کهگیلویه و بویراحمد	۲۸,۷۷۱۸	۳۳,۱	۳۰,۳	۳۲,۷	۳۱,۳	۲۸,۹	۲۷,۶	۲۸,۱
گلستان	۴۶,۱۹۱۸	۳۴,۴	۳۸,۱	۴۰,۶	۴۰,۷	۳۶,۷	۳۵,۷	۳۷,۶
گیلان	۳۹,۴۶	۳۸,۳	۳۰,۹	۳۷,۶	۳۶,۶	۴۱,۲	۳۱,۸	۳۸,۴
لرستان	۳۰,۰۳۴۵	۲۸,۵	۳۲,۶	۳۱,۹	۲۸,۴	۲۹	۲۶,۷	۲۵,۳
مازندران	۳۱,۳۰۶۱	۳۱,۹	۳۳,۵	۳۴	۳۷,۴	۳۳,۶	۲۶,۳	۳۱,۲
مرکزی	۲۶,۴۵۳۷	۲۴	۲۸,۱	۲۹,۱	۲۵,۴	۲۹	۲۷,۷	۲۷,۲
هرمزگان	۲۴,۱۲۶۱	۲۱,۹	۲۴,۳	۲۸,۹	۲۵	۲۴	۲۴,۵	۲۳
همدان	۳۲,۱۴۴۵	۳۲,۱	۲۹,۹	۲۷,۴	۳۲,۱	۳۶	۳۰,۶	۲۹,۵
یزد	۱۴,۲۷۳۶	۱۴		۱۵,۱	۱۲,۳	۱۳,۱	۱۳,۳	۱۲
جمع	۲۳,۰۴	۲۵,۲	۲۵,۸	۲۷,۴	۳۰	۲۶	۲۴,۸	

مرکز آمار ایران، سرشماری سال ۱۳۷۵ و آمارگیری از ویژگیهای اشتغال و بیکاری خانوار

Dependent Variable: SELFE?
 Method: GLS (Cross Section Weights)
 Date: ۱۱/۱۲/۰۷ Time: ۰۱:۲۵
 Sample: ۱۳۷۵ ۱۳۸۲
 Included observations: ۸
 Number of cross-sections used: ۲۸
 Total panel (balanced) observations: ۲۲۴
 One-step weighting matrix

White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
U?	-.۰۸۰۶۹۰	۰.۰۳۲۹۹۹	-۲.۴۴۵۲۰۲	۰.۰۱۵۴
RURAL?	۰.۳۶۳۵۱۸	۰.۱۰۶۹۹۴	۳.۳۹۷۵۶۱	۰.۰۰۰۸
EDU?	-.۱۲۳۸۲۶	۰.۰۵۱۴۱۵	-۲.۴۰۸۳۷۹	۰.۰۱۷۰
Fixed Effects				
S1--C	۳۴.۱۷۲۳۶			
S2--C	۳۰.۳۷۰۸۸			
S3--C	۳۰.۱۵۵۴۳			
S4--C	۳۰.۶۸۹۲۵			
S5--C	۲۴.۷۹۶۶۷			
S6--C	۲۰.۱۶۰۲۷			
S7--C	۲۹.۴۳۲۹۲			
S8--C	۲۴.۹۸۴۰۴			
S9--C	۲۸.۹۳۴۰۹			
S10--C	۲۱.۹۲۳۵۲			
S11--C	۳۲.۵۱۹۳۰			
S12--C	۳۰.۷۶۸۷۶			
S13--C	۱۹.۹۶۹۵۸			
S14--C	۲۶.۳۰۹۴۳			
S15--C	۲۶.۷۵۰۴۲			
S16--C	۳۷.۴۵۹۹۷			
S17--C	۳۰.۵۹۰۴۳			
S18--C	۲۶.۳۵۴۴۵			
S19--C	۳۳.۵۹۹۰۸			
S20--C	۲۱.۲۷۲۶۶			
S21--C	۲۵.۳۷۷۰۱			
S22--C	۲۰.۴۴۵۸۷			
S23--C	۳۱.۷۲۷۳۸			
S24--C	۲۴.۴۳۲۶۴			
S25--C	۳۱.۴۳۰۱۸			
S26--C	۱۹.۹۴۶۶۸			
S27--C	۲۹.۶۵۴۴۴			
S28--C	۲۹.۷۵۶۹۵			

Weighted Statistics

R-squared	۰.۹۷۲۴۹۷	Mean dependent var	۴۴.۱۱۶۱۶
Adjusted R-squared	۰.۹۶۸۲۲۲	S.D. dependent var	۲۰.۹۷۱۸۰
S.E. of regression	۳.۷۳۸۵۱۳	Sum squared resid	۲۶۹۷.۴۶۰
F-statistic	۳۴۱۲.۲۲۰	Durbin-Watson stat	۱.۸۰۹۴۹۷
Prob(F-statistic)	۰.۰۰۰۰۰۰		

Unweighted Statistics

R-squared	۰.۶۴۹۳۷۳	Mean dependent var	۳۱.۶۸۷۰۵
Adjusted R-squared	۰.۵۹۴۸۷۲	S.D. dependent var	۵.۸۷۷۳۰۸
Durbin-Watson stat	۲.۱۲۱۰۳۲		

Dependent Variable: SELFE?
 Method: GLS (Cross Section Weights)
 Date: ۱۱/۱۱/۰۷ Time: ۲۲:۱۸
 Sample: ۱۳۷۵ ۱۳۸۲
 Included observations: ۸
 Number of cross-sections used: ۲۸
 Total panel (balanced) observations: ۲۲۴
 One-step weighting matrix
 White Heteroskedasticity-Consistent Standard Errors & Covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
U?	-.۰۰۶۱۸۰۱	۰.۰۳۳۶۳۸	-۱.۸۳۷۲۴۴	۰.۰۶۷۷
RURAL?	۰.۳۱۰۰۷۹	۰.۱۰۳۳۴۸	۳.۹۶۷۹۳۴	۰.۰۰۰۱
EDU?	-.۰۰۷۹۲۸۲	۰.۰۴۹۸۱۴	-۱.۵۹۱۵۵۶	۰.۱۱۳۱
AGRE?	۰.۰۸۰۹۴۹	۰.۰۳۳۶۰۰	۲.۴۰۹۲۱۵	۰.۰۱۶۹
Fixed Effects				
S ^۱ --C	۲۶.۶۴۰۱۲			
S ^۲ --C	۲۱.۹۲۳۶۶			
S ^۳ --C	۲۱.۴۱۵۹۷			
S ^۴ --C	۲۴.۳۸۸۳۳			
S ^۵ --C	۱۶.۲۷۰۰۱			
S ^۶ --C	۱۲.۶۱۲۷۶			
S ^۷ --C	۲۴.۲۵۳۷۹			
S ^۸ --C	۱۶.۷۸۱۸۱			
S ^۹ --C	۲۰.۷۷۲۹۴			
S ^{۱۰} --C	۱۴.۵۶۷۹۴			
S ^{۱۱} --C	۲۳.۹۹۴۷۱			
S ^{۱۲} --C	۲۳.۶۳۳۲۷			
S ^{۱۳} --C	۱۲.۴۶۷۳۸			
S ^{۱۴} --C	۱۸.۳۴۴۷۱			
S ^{۱۵} --C	۱۸.۷۲۷۸۲			
S ^{۱۶} --C	۳۲.۴۷۷۰۹			
S ^{۱۷} --C	۲۲.۵۰۱۵۲			
S ^{۱۸} --C	۱۷.۹۳۶۹۶			
S ^{۱۹} --C	۲۵.۸۶۱۷۲			
S ^{۲۰} --C	۱۲.۶۴۶۶۳			
S ^{۲۱} --C	۱۵.۸۸۲۹۱			
S ^{۲۲} --C	۱۱.۳۷۱۰۶			
S ^{۲۳} --C	۲۳.۶۵۶۵۴			
S ^{۲۴} --C	۱۵.۶۴۳۰۵			
S ^{۲۵} --C	۲۳.۵۱۷۶۹			
S ^{۲۶} --C	۱۱.۶۸۸۱۲			
S ^{۲۷} --C	۲۱.۱۰۳۳۰			
S ^{۲۸} --C	۲۳.۵۴۶۴۵			

Weighted Statistics			
R-squared	۰.۹۷۶۲۷۷	Mean dependent var	۴۴.۳۸۸۷۹
Adjusted R-squared	۰.۹۷۲۴۴۶	S.D. dependent var	۲۲.۵۳۲۹۶
S.E. of regression	۳.۷۴۰۳۲۱	Sum squared resid	۲۶۸۶.۰۸۰
F-statistic	۲۶۳۳.۷۵۴	Durbin-Watson stat	۱.۷۹۵۸۸۹
Prob(F-statistic)	۰.۰۰۰۰۰۰		